

Poseł Rzeczypospolitej Polskiej
Wiceminister Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Jarosław Zieliński

Szanowni Kombatanci,
Szanowni Państwo,

serdecznie dziękuję za zaproszenie do udziału w obchodach Dnia Polskiego Państwa Podziemnego, które dziś odbywają się w Suwałkach. Niestety, inne obowiązki poselskie i rządowe spowodowały, że nie mogę osobiście uczestniczyć w tej patriotycznej uroczystości. Proszę przyjąć, chociaż tą drogą, kilka słów okolicznościowej refleksji.

Dziś w sposób szczególny wspominamy utworzenie Polskiego Państwa Podziemnego – organizacji, która w czasie II wojny światowej stanowiła namiastkę Rzeczypospolitej Polskiej. Napaść na Polskę najpierw przez hitlerowskie Niemcy, a potem przez Związek Sowiecki stała się zaczątkiem globalnego konfliktu zbrojnego, który miał tragiczny wpływ na losy Europy i świata. Dla Polski oznaczało to utratę samodzielnego bytu państwowego i podział jej ziem między agresorów. Naprzeciw temu zniewoleniu w nocy z 26 na 27 września 1939 roku powstała w oblężonej Warszawie Służba Zwycięstwu Polski – konspiracyjna organizacja wojskowa, mająca prowadzić walkę przeciw okupantom. To ta symboliczna data jest uznawana za początek funkcjonowania Polskiego Państwa Podziemnego. W niedługim czasie po tym wydarzeniu, 13 listopada 1939 roku Służba Zwycięstwu Polski została przekształcona w Związek Walki Zbrojnej, który podlegał rządowi emigracyjnemu. 14 lutego 1942 roku generał Władysław Sikorski przekształcił Związek Walki Zbrojnej w Armię Krajową, a jej Komendantem Głównym został generał Stefan Rowecki, wybitny teoretyk walk miejskich i dywersji. Utworzenie Armii Krajowej miało służyć scaleniu wszystkich grup wojskowych w jedną organizację, podległą rządowi Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie. Jesienią 1941 roku do Związku Walki Zbrojnej należało 40 tysięcy żołnierzy, pod koniec 1942 roku Armia Krajowa liczyła ich już około 200 tysięcy i była największą podziemną armią w okupowanej Europie.

Główne zadanie Armii Krajowej we wczesnym okresie jej działania polegało na gromadzeniu sił do uderzenia w chwili załamania się Niemiec. Dopiero pod koniec 1942 roku Armia Krajowa nasiliła działalność dywersyjną: atakowała niemieckie posterunki, wykolejała transporty wojskowe przeznaczone na front wschodni, wysadzała mosty i odbijała więźniów. Polska, choć znajdowała się pod okupacją, posiadała legalny i uznawany na Zachodzie rząd emigracyjny. Istniały Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie oraz podziemna Armia Krajowa. W Warszawie przebywał w ukryciu Delegat Rządu na Kraj w randze wicepremiera. Podlegały mu wydziały: wywiadu, dywersji, oświaty, sądownictwa i polityki. Działały konspiracyjne sądy, których wyroki nie tylko

wykonywano, ale też ogłaszano w podziemnej prasie. Ta zaś była fenomenem w okupowanej Europie, gdyż ukazywało się około 1400 tytułów, z czego 17 wychodziło przez całą okupację. Istniały czasopisma polityczne, wojskowe, literackie, kobiece, a nawet humorystyczne. W podziemnych drukarniach wydawano też książki. Na przełomie lat 1943 i 1944 łączny nakład prasy podziemnej wydawanej przez Tajne Wojskowe Zakłady Wydawnicze – koncern wydawniczo-poligraficzny Armii Krajowej wynosił blisko 250 tysięcy egzemplarzy czasopism, 65,5 tys. broszur i 120 tys. egzemplarzy ulotek. Przez całą okupację działały również tajne komplety, tzn. podziemne szkoły kształcące młodzież oraz dorosłych. Tajna Organizacja Nauczycielska zapewniała im kadre oraz przygotowywała i rozprowadzała podręczniki. Na terenie Generalnej Guberni utworzono prawie 2 tysiące szkół średnich. Podziemne wyższe uczelnie kształciły polonistów, historyków, matematyków, lekarzy. W czasie wojny studia ukończyło prawie 10 tysięcy studentów. Oprócz tego powstawały podziemne teatry, które organizowano w prywatnych mieszkaniach lub piwnicach. Wystawiano tam dramaty Słowackiego, Wyspiańskiego i Szekspira. Odbywały się też koncerty i wieczory poetyckie.

Ruch oporu w okupowanej Polsce obejmował prawie wszystkie dziedziny życia. Dlatego tajne struktury podporządkowane rządowi emigracyjnemu nazywano Polskim Państwem Podziemnym. Drugiej takiej organizacji państwowej nie było w całej Europie.

Sukces Polskiego Państwa Podziemnego wynikał wprost z bezinteresownego zaangażowania, poświęcenia i patriotyzmu wielu tysięcy osób, które nie zważając na niebezpieczeństwo i grożące im represje uczestniczyły w działaniach pionu wojskowego i cywilnego struktur konspiracyjnego państwa polskiego. Dziś wiemy, że bez ich udziału nie byłoby mowy o wolnej i suwerennej Ojczyźnie.

Chwała Bohaterom!

Z wyrazami szacunku

Poseł Rzeczypospolitej Polskiej

Wiceminister Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Jarosław Zieliński

Warszawa, 27 września 2017 roku

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Klub Parlamentarny Prawo i Sprawiedliwość
ul. Wiejska 4/6/8 00-902 Warszawa

Biura Poselskie Posła na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Jarosława Zielińskiego

16-400 Suwałki, ul. Kościuszki 32, tel. (87) 566 55 48

15-062 Białystok, ul. Warszawska 13/5, tel. (85) 653 77 69

16-300 Augustów, ul. Młyńska 20/6, tel. (87) 644 57 73

16-500 Sejny, ul. J. Piłsudskiego 28, tel. (87) 565 66 04

e-mail: jaroslaw.zielinski@sejm.pl

www.jaroslawzielinski.pl